

Actualisacio del 3 d'Abril del 2009

APODOS MANISEROS EN 1959

En el programa de festes de l'any 1959, el ceramista Jesús José Escobar Folgado escriu un articul en el que feia un repàs als “apodos”, que ell coneixia i que eren reconeguts en Manises.

Tenint en conte que en Manises s'havia produït un fort creiximent de població, ja que se passà de tindre 9.100 habitants en 1950 a més de 13.000 en 1960, vora un 50 % més en 10 anys, una de les intencions de J. J. Escobar era no perdre les raïls dels habitants de Manises que, en visió de futur, veïa que anava a passar per l'augment de població.

Els “apodos, en castellà”, cridats malnom/s en valencià, en alguns casos no eren tal, sino que definia o ubicava al portador de tal, ja que **lliriano** (originari de Llíria), **rachola** (que treballava fent racholes) o **sacristà** (que era el sacristà de l'Església), no eren per a ofendre, sino que més be per l'orige i pel seu treball es coneixia més ràpid i millor.

Atres com **cansalà en bolchaca**, **bocaferro**, **cara rodell** o **furtafem** eren no ofensius, sino que per una acció en concret, que podia ser actual o d'algu antepassat li s'havia quedat.

Si viagem pels pobles valencians i inclus de fora, vorem que tots els pobles tenen esta manera de encasellar als seus veïns, que no es cosa dels “maniseros”, que es generalisat.

En quasevol cas reproduïm l'articul publicat en el programa de festes i si curiosos son els noms –que fins hui alguns encara estan vigents– l'introduccio es aclaridora de l'intencio a l'escriure l'articul.

En homenage a tots, escritor i aludits, i tal i com es va publicar, a continuacio es reproduïx.

Pepe Esteve i Navarro
Manises, Juliol del 2008

..... RICS HAST'EN AIXÓ !

(Per **JESÚS JOSÉ ESCOBAR FOLGADO**)

Cada poble té els seus tipos;
Tipos d'antich consagrats;
Uns per tindre merits fijos
I uns altres... per desgarrats.

Menys no confundim el panyos;
Ningú pensa que son frutes
Quant dius: SOROLLA i CASTAÑOS
El nom no se presta a ductes.

Per lo nom o l'apellido
Se coneixen les persones,
I ni es ningún desatino
Qu'al home de prendes bònes
Li diguen qu'es un cretino.

Com no está fora de lloc
El que ú siga un fartó
I diguen que menja poc,
Molt menos qu'un mamantó.

Lo interessant en la vida
Es la personalitat.
Es qualitat que cautiva
Menys que no done a menjar.

Mal rasquit si a ú el coneixen
Sols per lo nom de sos pares
Son com les herves que creixen
Chuplant la savia dels arbres.

Val més, a temps, un mal nom
Qu'et definisca i retrate,
Que ser fill de un gran pro-hom
I valgues menos qu'un catre.

¡ Cuánts noms venen a memoria !
La llista es interminable.
De tots se pot fer historia;
No hia ha Poble qu'ens iguale.

**FERRAOS-MENDOS-PIULETA,
SOCARRIM-DOBLE-QUINSET:
LLAVOR-FLARE-PUCHAETA,
LLARGO-PEÑA i RETORET.**

**MALS PENSAMENTS-CARABASA,
EL TORT-MELILLA i PANSIT;
PINO-CAPICUL-MENASA,
BULTO-CHISPA i EL TERRIT.**

**PEPICO-MUSIC-PELATS,
BOCA DE FERRO-PORQUET;
CHANSA-CORCHO-CONFITAT,
MILLONES-FLAUTA i PALETS.**

**MANTELLINA-MOSA-NANO,
NAS DE BEDELLA-FAICO;
MASIENDO-BORREGO i CHANO,
FRANQUESSTEIN i MELICO.**

**CHURROS-MONES i BOQUERA,
BOTIFARRÓ i ELS CURRETS;
CAGUERAES i CABRERA,
TARTANEROS I GATETS.**

**EL TERRIBLE-ROSQUILLET,
MICH CARLISTE I TRES REALES;
ULL DE BOU-CURT i ARAÑETA,
POLDO-FIGUETES i TALES.**

**PUNTOS-CUCS i FARRABOLA,
FELICIANOS i CABETS;
MOLINEROS i MELONA
CAMES-CAMETES-MACHETS.**

**CAPA-SANGRE-MELLAT-GREÑA,
MASIULA-LLOP-PELL DE SOLA;
CABOTA-CALIU-PARREÑA,
PATO-MORRET-MENTIROLA.**

**CARA RODELL-SALAITO,
GALLO-BARRIGA-CAMPANA;
PERCHE-COTRA-SALERITO,
CASOLA-SARDINA i RATA.**

**FURTAFEM-PIJARDO-TORRO,
SOPA-NEBOT-CACHAPÓ;
BAÑOLES-GLOBO-PETORRO,
LLOCA-NENE-SAMASÓ.**

**VINTI UN DIT i ELS MAÑANOS,
MAROL-CÁNDIDO-MORERA;
CAPAGRILLS i VALENCIANOS,
RONSA-CHORISO-FABERA.**

**RUBIERTO-ESTRELA-MALCOLL,
BOTIFARRA-CHUPA i BABES;
PAQUILO-CAÑON-PAMOLL,
PAPA-TRIBUS i ELS ÁRABES.**

**COTO-CANSALÁ EN BOLCHACA,
MONASCO-GOSERO-SEBES;
CUNCO-PARTERA-BARRACA,
CACHO-FIGO i CALSETERES.**

**DONIS-RULLO i GALLINETA,
EMPEÑAORA i SURET;
PINTA-LLANSOL-RIUAETA,
MERLA-NITRO I CHODIET.**

**LO ... DEL PORC-GAYATA-LORO,
PONIBLE-PACAT-CHILET;
PARAIGUERO-BIRRI-MORRO,
MICHABLANCA i SACAÑÉ.**

**BONIQUITO-POLLO-GUAPO,
LLAURAOR-REGALLA i MANTA;
PELUT-HERBERO-BEATO,
BLEDES-PERLES i LA SANTA.**

**CODOÑ i CABESA D'ALL,
COLOCASIA i MELONERO;
GARRUT i PATES DE GALL,
POBLANOS i RACONEROS.**

**GRAUERO-MICO-CAMALA,
ELS CAGUETES i ALARICOS;
SANTÓN-REINETES-SIGALA,
CALORES-BESÓ i CAICO.**

**COLOM-TRUCA i PEROLETS,
MUCHACHO-BOIRA-TRAQUEROS;
CHULO-LA FRESCA-CHAUMET,
TOT ESTIU i CACAHUEROS.**

**CABRA-COLAUET-EL CHATO,
FECHE DE GAT-TRAMUSEROS;
FABA-NASET-CASPA-BATO,
QUITAPELS i RACHOLEROS.**

**SENTIM-FURRACA-MULEYA,
MORINTSE-PIÑES-CALITI;
GORRA-MOSAICO-BOTELLA,
PETATE-LIL-MICALITI.**

**CAPELLANS-MAJOS-GALLETA,
COLAU DE LA VELLA-HUARCO;
RABA-DEL i PATAQUETA,
CARICUEL-LEONA i MANCO.**

**BOCHA-SERRA-PASCUALINS,
OREJA-PORRINA-PUSOS;**

**PUELES-TAMBOR-TEULAINS,
CHORDIES-DE LA BASA-LUSOS.**

**MODERNISTES-SEC-COTÍ,
NISO-BOMBERO-PALERA;
MAURA-CHEROL-PELEGRÍ,
COPER-DOGOS-CAROTERA.**

**CHICORRONA-CALSES-COLES,
MICHAUELA-PASTORET;
PUNTES-GARROFA-PANOLES,
TAJUEL-BUIXQUERA-SATRET.**

**CAP DE SEVA i LES PARRETES,
MANROQUÍ-SENDRA-PATILLA;
CAPITÁN-BOLLO i FLORETES,
TOMASO-TIÑÓS-BOQUILLA.**

**FURTACRISTOS-CARBONERS,
LLEUISOT-PASTELL-FALSÓ;
CHURRETA i PEDREPIQUERS,
MARUCA-SUC-CABIRÓ.**

**BURRA-VICARI-CARTÓ,
RACHOLA-ALMENIO-BOUERO;
CUCALA-SARIER-PUNCHÓ,
CAMPANARIO-PORCHINERO.**

**MESTRICO-CARAGOLEROS,
BENIGANI i EL RATAT;
COFRADIA i ELS RANCHEROS,
GARISES i ELS DOS FORATS.**

**CALavera i CAGARRITA,
ESQUILAOR i TASCÓ;
NDALETES-PIJA-TITA,
BOLAORA i EL REDÓ.**

**CACHALÓ-ROIG DE LA PLASA,
FARDACHO-BOÑIGO-MAGRE;
PIRROCHOS-COPIA-SARASA,
SEGONERO i TRAGASABLES.**

**NEGRE DE JUSTO-MILOCHA,
CAMOÑO-CASPA i TISANES;
PONIBLES i ELS DE LA ROCHA,
MIRASIELOS i CABANES.**

**CLEMENTS-MATILDA i CHOLITS,
TARAÑINA i PANCHA NEGRA;
MUSIC-FARRUCH I CONFIT,
MATABURROS i LA BERGA.**

**No ham pensat a ningú ofendre,
Ni sabem si en queden fora;
Es xoc de donar i pendre,
Sempre qu'ens sapien comprendre,
Deixant lo mal a una vora.**